

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZEL YETENEKLİ BİREYLER
STRATEJİ VE UYGULAMA PLANI
2013 - 2017

Şubat, 2013
Ankara

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I	1
GİRİŞ	
1.1. Günümüze Kadar Yapılan Çalışmalar	1
1.2. Strateji ve Uygulama Planının Gereçesi	3
1.2.1. Politik Önem	3
1.2.2. Stratejik Önem	4
1.2.3. Bilimsel ve Teknolojik Önem	4
1.2.4. Sosyolojik Önem	4
1.2.5. Psikolojik Önem	4
BÖLÜM II	5
MİSYON, VİZYON, TEMEL İLKE VE DEĞERLER	
2.1. Strateji ve Uygulama Planının Misyonu, Vizyonu	5
2.1.1. Misyon	5
2.1.2. Viyon	5
2.2. Strateji ve Uygulama Planının Temel İlkeleri ve Değerleri	5
BÖLÜM III	6
PAYDAŞLAR VE SORUMLULUKLAR	
3.1. Paydaş Listesi	6
3.2. Paydaş Analizi	7
BÖLÜM IV	8
GÜÇLÜ YANLAR – ZAYIF YANLAR – FIRSATLAR – TEHDİTLER (GZFT) ANALİZİ	
4.1. Güçlü Yanlar-Zayıf Yanlar-Fırsatlar-Tehditler (GZFT) Analizi	8
4.1.1. Güçlü Yanlar	8
4.1.2. Zayıf Yanlar	8
4.1.3. Fırsatlar	9
4.1.4. Tehditler	9
BÖLÜM V	10
STRATEJİK AMAÇLAR VE HEDEFLER	
5.1. Eğitim Modelleri ile İlgili Stratejik Amaçlar ve Hedefler	10
5.2. İnsan Kaynakları ile İlgili Stratejik Amaçlar ve Hedefler	15
5.3. Yaygınlaştırılabilirlik ve Sürdürülebilirlik ile İlgili Stratejik Amaçlar ve Hedefler	17
BÖLÜM VI	22
EĞİTİM MODELLERİ	
6.1. Ülkemizde Uygulanması Planlanan Eğitim Modelleri	22
6.1.1. Okul Öncesi Dönemde Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi	22

6.1.2. İlkokul Döneminde Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi	23
6.1.3. Ortaokul Döneminde Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi	23
6.1.4. Lise Döneminde Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi	24
EKLER	26
Ek 1: Durum Analizi	27
Ek 2: Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Tanımları	35
Ek 3: Türkiye’de ve Dünyada Eğitim Uygulamaları	41
Ek 4: Tanılama ve Değerlendirme	62
Ek 5: Özel Yetenekli Bireylerin Eğitiminde Diğer Modeller	67
Ek 6: Kaynakça	69

BÖLÜM I GİRİŞ

14 Eylül 2011 tarihli ve 28054 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bakanlığımızın yeniden yapılanma sürecinde Genel Müdürlüğümüzün adı “Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü” şeklinde değiştirilmiş ve Genel Müdürlüğümüz bünyesinde altı Grup Başkanlığı oluşturulmuştur. Grup Başkanlıklarından biri olan “Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Grup Başkanlığının görevleri aşağıda sıralanmıştır:

- 1) Özel yetenekli bireylerin tespit edilmesi, tanınması, yönlendirilmesi ve yerleştirilmesi ilgili iş ve işlemleri yürütmek ve politikalar geliştirmek,
- 2) Özel yetenekli bireylerin eğitimini yaygınlaştırmak ve eğitime erişimlerini artırmaya yönelik stratejiler hazırlamak, geliştirmek ve uygulanmasını sağlamak,
- 3) Özel yetenekli bireylerin eğitimi ile ilgili eğitim modelleri geliştirmek, değerlendirmek ve yaygınlaştırmak,
- 4) Özel yetenekli bireylerin eğitiminde görev alan öğretmen ve personele yönelik verilecek eğitimleri tespit etmek, planlamak ve uygulamak,
- 5) Özel yetenekli bireylerin eğitimine yönelik ihtiyaç ve beklentileri karşılamak üzere araştırma, geliştirme ve planlama çalışmalarında bulunmak,
- 6) İlgili sektör ve sivil toplum örgütleriyle işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- 7) Genel Müdürlüğün işleyişi ile ilgili verilecek diğer görevleri yapmaktır.

05 Ağustos 2009 tarihli ve 27310 sayılı Resmi Gazetede Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun Onsekizinci ve Ondokuzuncu Toplantısı ile ilgili 2009/16 sayılı Başbakanlık Genelgesinde ülkemizde özel yetenekli bireylerin eğitimini iyileştirmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda “Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2009-2013” hazırlanması için çalışmaların başlatılmasına karar verilmiştir (Ek 1).

1.1. Günümüze Kadar Yapılan Çalışmalar

Söz konusu Genelge doğrultusunda bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalar, tarihlerine göre, özet olarak aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 1: Günümüze kadar yapılan çalışmalar

Sıra

No	Tarih	Bugüne Kadar Yapılan Çalışmalar
1	23-25 Eylül 2004	I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi
2	22 Aralık 2009	Millî Eğitim Bakanlığı – TÜBİTAK işbirliğinde düzenlenen Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimi Strateji ve Uygulama Planı (2009-2013) hazırlık toplantısı
3	23-24 Eylül 2010	Milli Eğitim Bakanlığı, Koç Üniversitesi ve Türk Eğitim Vakfı (TEV) işbirliği ile İstanbul'da Koç Üniversitesinde, Tanılama ve

İzleme, Eğitim Modelleri, İnsan Kaynakları ve Sürdürülebilirlik konu başlıklı I. Uluslararası Üstün Yetenekliler Eğitimi Sempozyumu

- 4 14 Haziran – 20 Aralık 2010 MEB ve TÜBİTAK-TÜSSİDE işbirliğinde strateji ve yöntem belirleme toplantıları
- 5 20-22 Aralık 2010 Millî Eğitim Bakanlığı-TÜBİTAK-TÜSSİDE işbirliğinde çocuk, veli ve alan uzmanlarıyla düzenlenen çalıştay sonrası hazırlanan “Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Ortak Akıl Platformu”nun oluşturulması
- 6 04-08 Nisan 2011 Üstün yeteneklilerin tanınması ve eğitiminde etkin görev yapan MEB personelinin katılımı ile yapılan “Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Mevzuat Geliştirme Çalıştayı”
- 7 11 Mayıs 2011 Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı için MEB, TÜBİTAK- TÜSSİDE, Üniversite ve STK işbirliğinde 20-22 Aralık 2010 tarihinde gerçekleştirilen çalışmanın sonunda hazırlanan Strateji Taslağını Değerlendirme Toplantısı
- 8 16-20 Mayıs 2011 MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü yetkilileri ile BİLSEM’lerde görev yapan bir grup personel tarafından, üstün yeteneklilerin tanınma ve eğitim modellerinin incelenmesi amacı ile Kore Cumhuriyetine çalışma ziyareti
- 9 Haziran 2011 Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı (2012-2016) birinci taslağının, danışmanların katkıları ve MEB yetkililerinin ortak çalışmaları sonucunda gözden geçirilerek alan uzmanlarının görüşlerine sunulması
- 10 05 Nisan- 05 Kasım 2012 13 Mart 2012 tarihli ve 28232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti ve Ülkemizin Gelişimine Katkı Sağlayacak Etkin İstihdamlarının Sağlanması” amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına ilişkin karar gereği TBMM’de 17 üyeden oluşan Meclis Araştırma Komisyonunun çalışmaları
- 11 03-05 Eylül 2012 Karabük Üniversitesi tarafından düzenlenen I. Üstün Yetenekliler Eğitimi Çalıştayı
- 12 30 Kasım- 01 Aralık 2012 Gaziosmanpaşa Üniversitesi tarafından düzenlenen II. Üstün Yetenekliler Eğitimi Çalıştayı

Bugüne kadar yapılan tüm bu çalışmaların bir sonucu olarak “Özel Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2013-2017” hazırlanmıştır.

“Özel Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2013-2017”de, özel yetenekli bireylerin tanınması, eğitimleri, personelin yetiştirilmesi, eğitim ortamlarının düzenlenmesi gibi konularda yapılacak çalışmalar yer almaktadır. Ayrıca, söz konusu strateji ve uygulama planında ülkemizde özel yetenekli bireylere yönelik olarak örgün ve yaygın eğitimde tek tip uygulamalar yerine bilgi ve deneyim paylaşımını esas alan, bireyin ilgi, yetenek ve potansiyeline göre **farklılaştırılmış, bireyselleştirilmiş, zenginleştirilmiş, hızlandırılmış** çoklu modeller önerilmektedir. Böylece örgün ve yaygın eğitimde özel yetenekli bireyler için yeni bir dönemin başlaması hedeflenmektedir. Önerilen eğitim modelleri, bilimsel araştırmaya dayalı, esnek, farklılıkları göz önüne alan, kaynakları (kişi, malzeme, mekân, mali vb.) en etkin şekilde kullanan, bireylerin yaratıcılıklarını kullanarak bir ürün ortaya koymalarına fırsat sağlayan etkinliklerin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine dayalıdır.

Temel amaç, ülkemizin özel yeteneklilerin eğitimi ve istihdamı konusunda lider ülkelerden biri haline gelmesidir. Bu doğrultuda özel yetenekliler konusunda yeni bir eğitim felsefesi oluşturmak, toplumda yeni bir anlayış geliştirmek, eğitim için milli gelirden daha çok pay ayırmak, çalışmalarını hayat boyu öğrenme ve rehberlik ilkesi ışığında sürdürmek, alınan kararlarda ve uygulamalarda süreklilik ve tüm öğrenciler için fırsat eşitliği sağlamaktır.

1.2. Strateji ve Uygulama Planının Gerekçesi

20. yüzyılın ilk yarısından itibaren ülkeler üstünlüklerini kanıtlayanın bir yolu olarak spor/sanat ile fen ve matematik alanlarında özel yetenekli bireylerin eğitime hız vermeye başlamış, bu bireylerin yeteneklerini sergilemelerini sağlamışlardır. Günümüzde, ülkemiz de dâhil olmak üzere pek çok ülkenin kalkınma hedefleri arasında, özel yetenekli bireylerin kendi ilgi alanlarını, yeteneklerini, yaratıcılıklarını geliştirmelerine yönelik fırsatları artırmak, ülkelerine ve dünyaya yararlı birer vatandaş olmalarını sağlamak yer almaktadır. Bu amaçla, özel yetenekli bireylerin eğitiminin önemi aşağıda belirtilen başlıklar altında değerlendirilebilir (Ek 2, Ek 4).

1.2.1. Politik Önem

Ülkelerin bilim ve teknoloji alanında gelişmişlik düzeylerini artırma istek ve çabaları özellikle uzay araştırmaları ve uzaya çıkma yarışı ile belirgin bir hale gelmiştir. Özel yetenekli bireylerle ilgili yapılan tüm çalışmalar aynı zamanda ülkelerin politik stratejilerini de belirlemesi açısından önem kazanmıştır.

1.2.2. Stratejik Önem

İnsan kaynağının eğitimli ve nitelikli olması ülkenin sahip olduğu diğer kaynakların da daha verimli kullanılmasına ve ülkenin teknolojik, ekonomik, siyasi ve askeri anlamda güçlü olmasına yardım eder.

1.2.3. Bilimsel ve Teknolojik Önem

Gelişme için ülkelerin kendi üniversitelerinde, fabrikalarında, laboratuvarlarında, araştırma ve geliştirme birimlerinde çalışacak, bilim ve teknoloji üretip geliştirebilecek özel yetenekli bireylerin eğitiminin desteklenmesi şarttır.

1.2.4. Sosyolojik Önem

Toplumların yaklaşık % 2'sini oluşturan özel yetenekli bireylerin eğitilmesi, üretken hale getirilmesi ve potansiyellerini toplumsal gelişme için kullanmaları toplumun refahı, geleceği ve dünya ülkeleri içindeki yerlerini belirleme açısından önemlidir. Özel yetenekli bireyler liderlik özellikleri, motivasyonları, kararlılıkları, hızlı düşünme ve yaratıcı problem çözme yetenekleri ile toplumlara yön veren, gelişme ve değişmeyi hızlandıran bireylerdir.

1.2.5. Psikolojik Önem

Özel yetenekliler keşfetmeye, üretmeye ve duyularını kullanmaya yaşlarına göre daha erken yaşlarda başladıkları için daha çok psikolojik desteğe ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle, özel yetenekli bireylerin yetenek ve özelliklerine uygun eğitimi almaları, yetenek, yaratıcılık, liderlik gibi özelliklerini ortaya koyabilmeleri, kendileri ile barışık ve çevreleri ile uyumlu bireyler olabilmeleri açısından önemlidir. Bunun yanı sıra, özel yetenekli bireyler uygun yönlendirilmediğinde, kendini gerçekleştirme fırsatını bulamadığı için kendilerine ve çevrelerine zarar verici hale de gelebilmektedirler.

BÖLÜM II

MİSYON, VİZYON, TEMEL İLKE VE DEĞERLER

2.1. Strateji ve Uygulama Planının Misyonu, Vizyonu

Özel yetenekli bireylerle ilgili gelecek yönelimimizi tanımlayacak olan bu planlama, aşağıda vurgulanan, misyon, vizyon ve temel değerleri esas alacaktır.

2.1.1. Misyon

Misyonumuz, özel yetenekli bireylerin yetenek ve özelliklerini tanıyarak potansiyellerini en üst düzeyde kullanmaları yoluyla, bilgi, teknoloji ve yaratıcı çözüm üreten, insanlığın gelişimine katkı sağlayan, araştırmacı, özgün, etik ve estetik değerlere sahip, geleceğin liderlerini, bilim insanlarını, sanatçıları ve sporcularını yetiştirmektir.

2.1.2. Vizyon

Vizyonumuz, her yaşta bireylerin özel yeteneklerinin gelişiminin desteklendiği, merak, öğrenme ve yaratıcılığa zemin oluşturan ileri düzeyde öğrenme ortamlarının doğal olarak sunulduğu ve tüm yeteneklerin değerlendirildiği bir Türkiye.

2.2. Strateji ve Uygulama Planının Temel İlkeleri ve Değerleri

Eğitimin temel ilkeleri arasında çocuğun yüksek yararının önceliği, bireysel farklılıklara saygı, uygulamalarda bilimsel ve etik kurallar, kaliteli hizmet, nitelikli ve yeterli personel ve hayat boyu öğrenme sayılabilir.

Özel yetenekli bireylerin eğitiminde esas alınacak olan temel ilkeler ve değerler ise aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Yenilik ve yaratıcılık,
- Özgünlük, esneklik ve dinamiklik,
- Farklılıkları değerlendiren ve destekleyen eğitim ortamı,
- İşbirliği ve ekip çalışması.

BÖLÜM III PAYDAŞLAR VE SORUMLULUKLAR

3.1. Paydaş Listesi

Hazırlanan strateji ve eylem planının uygulamaya geçirilmesi, konuyla ilgili birçok kurum ve kuruluşun işbirliğini zorunlu kılmaktadır. Bu süreçte iş birliği yapılacak olan paydaşlarımız ve paydaşlık gerekçeleri Tablo 2’de ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Tablo 2: Paydaş Listesi

PAYDAŞ ADI	İÇ PAYDAŞ/ DIŞ PAYDAŞ/ LİDER/ HİZMET ALAN/ TEMEL ORTAK/ STRATEJİK ORTAK/ TEDARİKÇİ	PAYDAŞ OLMA NEDENİ
Politika yapıcılar	İç Paydaş/Dış Paydaş/Temel Ortak	Bakanlıkların görev alanındaki kanunları oluşturması bakımından
Politika uygulayıcılar	İç Paydaş/Temel Ortak	Bakanlıkların görev alanındaki kanunları uygulaması bakımından
Bakan	İç Paydaş/Lider	Bakanlık politikalarına yön veren lider olması bakımından
İdari Personel	İç Paydaş/Lider/Çalışan/Hizmet Alan	Bakanlık faaliyetlerini yürütmesi bakımından
Öğretmenler	İç Paydaş/Çalışan/Hizmet Alan	Bakanlık eğitim faaliyetlerini uygulaması bakımından
Bilim ve Sanat Merkezleri	İç Paydaş/Çalışan/Hizmet Alan	Bakanlığın özel yeteneklilerle ilgili eğitim faaliyetlerini uygulaması bakımından
Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları	Dış Paydaş/Hizmet Alan/Temel Ortak/Stratejik Ortak/Tedarikçi	Özel yeteneklilerin eğitimi ile ilgili faaliyetlerde yapılan işbirliği bakımından
Üniversiteler	Dış Paydaş/Stratejik Ortak/Tedarikçi/Temel Ortak	Özel yeteneklilerle ilgili faaliyetler için danışmanlık sağlanacak eğitim hizmetleri bakımından
Sivil Toplum Kuruluşları	Dış Paydaş/Stratejik Ortak	Özel yeteneklilerle ilgili temsil ettikleri gruplar bakımından
Uluslararası Kuruluşlar	Dış Paydaş/Stratejik Ortak	Onaylanan uluslararası sözleşmeler bakımından
Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları	Dış Paydaş/Stratejik Ortak	Özel yeteneklilerle ilgili temsil ettikleri gruplar bakımından
Öğrenciler ve Aileler	Dış Paydaş/Hizmet Alan	Özel yeteneklilerle ilgili faaliyetlerden yararlanmaları bakımından
Diğer Kamu Kurumları	Dış Paydaş/Hizmet Alan/Temel Ortak/Stratejik Ortak/ Tedarikçi	Özel yeteneklilerle ilgili faaliyetlerdeki işbirliği, iletişim bakımından
Mal ve Hizmet Alınan Diğer Kuruluşlar	Dış Paydaş/ Tedarikçi	Özel yeteneklilerle ilgili faaliyetleri desteklemeleri bakımından

3.2. Paydaş Analizi

Özel yeteneklilerle ilgili yapılacak çalışmalara yönelik olarak iç ve dış paydaşlarla yapılacak faaliyetler doğrultusunda paydaş analizi yapılmıştır. Paydaş analizi Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3: Paydaş Analizi Temelli Görev ve Sorumluluklar

Paydaş	Lider	Çalışan	Hizmet Alan	Temel Ortak	Stratejik Ortak	Tedarikçi
Politika Yapıcılar				X	X	
Politika Uygulayıcılar		X		X	X	
Bakan	X					
İdari Personel	X	X				
Öğretmenler	X	X				
Bilim ve Sanat Merkezleri	X	X	X			
Uluslararası Kuruluşlar					X	X
Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları			O	O	O	O
Üniversiteler			X	X	X	O
Sivil Toplum Kuruluşları			O		O	O
Öğrenciler			X			
Aileler	X		X			
Mal ve Hizmet Alınan Kuruluşlar						O

Paydaş Analizinde Kullanılan Kavram ve İşaretler:

Paydaş: Özel yeteneklilerle ilgili faaliyetlerden etkilenen ve bunları etkileyen taraflardır.

Lider: Kurumda herhangi bir kademede görev alan çalışanlar arasında liderlik özellikleri olan kişidir.

Çalışan: Kurumun çalışanlarıdır.

Temel ortak: Kurumun özel yeteneklilerle ilgili faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kendi seçimine bağlı olmaksızın zorunlu olarak kurulmuş olan ortaklıklardır.

Stratejik ortak: Kurumun özel yeteneklilerle ilgili faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kendi seçimi üzerine kurduğu ortaklıklardır.

Tedarikçi: Kurumun özel yeteneklilerle ilgili faaliyetlerini gerçekleştirirken ihtiyaç duyduğu kaynakları temin eden diğer kurum/kuruluşlardır.

X: Tüm paydaşlar bu rolü üstlenir/tümüyle bu tür bir ilişki vardır.

O: Bazı paydaşlar bu rolü üstlenir/bazılarıyla bu tür bir ilişki vardır.

BÖLÜM IV

GÜÇLÜ YANLAR – ZAYIF YANLAR – FIRSATLAR – TEHDİTLER (GZFT) ANALİZİ

4.1. Güçlü Yanlar – Zayıf Yanlar – Fırsatlar – Tehditler (GZFT) Analizi

Özel Yetenekliler Strateji ve Eylem Planı ile ilgili durum değerlendirmesinin yapılmasında üzerinde durulan kritik noktalardan birisi de süreçle ilgili GZFT analizidir. Bu analiz ile uygulama sürecinde iyileştirilmesi gereken zayıf yönler ile karşılaşılabilecek risk faktörlerinin belirlenmesi, bunların giderilmesi için kullanılacak fırsatlar ve güçlü yönlerin değerlendirilmesi yapılmaktadır.

4.1.1. Güçlü Yanlar

1. Ülkemizdeki genç nüfusun fazlalığı sebebiyle özel yetenekli öğrenci sayısının fazlalığı,
2. Ülke genelinde 60 ilde toplam 66 Bilim ve Sanat Merkezinin özel yeteneklilere yönelik eğitim hizmeti verebilme potansiyeli,
3. Eğitsel tanılamaya yönelik toplam 218 Rehberlik ve Araştırma Merkezinin ortam ve yetişmiş personel açısından özel yeteneklileri objektif tanılama sürecinde hizmet verebilme potansiyelinin olması,
4. Her tür ve kademedeki okullarda rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin hizmet verebilmesi,
5. Üniversiteler bünyesinde özel yetenekli çocuklar eğitim merkezlerinin açılması,
6. Bilimsel çalışmalara TÜBİTAK tarafından destek sağlanması,
7. E-okul veri tabanı,
8. Tüm branşlarda öğretmen yeterliliklerinin belirlenmiş olması.

4.1.2. Zayıf Yanlar

1. Eğitsel değerlendirme ve tanılamada kullanılan yeterli ve güncel araçların (gözlem formları, zekâ/yetenek testleri, müzik, resim, yaratıcılık ve liderlik testleri vb.) yetersizliği,
2. Ülkemizdeki özel yetenekli öğrencilerin büyük bir bölümünün tanılanmamış olması,
3. Özel yeteneklilerin eğitimine yönelik farklılaştırılmış eğitim modellerinin ve programlarının olmaması,
4. Farklı eğitim modelleri içeren akademik çalışma sayısının azlığı ve lisans düzeyinde ilgili ders ve programların yetersizliği,
5. Özel yetenekli öğrencilerle çalışabilecek eğitimcilerin nitelik ve niceliğinin yetersiz olması,
6. Özel yeteneklilerin tanılanması sürecinde disiplinlerarası (aile hekimi, çocuk doktoru, okul öncesi eğitim öğretmeni, psikolog vb.) işbirliği ve eş güdümünün yetersiz olması,

7. Kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, STK'lar arasındaki işbirliğinin yeterli düzeyde olmaması,
8. Özel yeteneklilerle ilgili yapılandırılmış bir aile rehberliği programının olmaması,
9. Eğitim kademeleri arasında geçişlerin sağlanamaması,
10. Bilim, teknoloji ve sanayi entegrasyonu ile beceri geliştirme ve istihdam ilişkisinin sağlanamaması.

4.1.3. Fırsatlar

1. Ülkemizdeki özel yetenekli öğrencilerin ailelerinin tanılanamaya yönelik istekliliği ve özel yetenekli bireylerin eğitiminin ülke politikası haline gelmesi için ailelerin, eğitimcilerin ve STK'ların çaba göstermesi,
2. Özel yetenekli bireylere yönelik politika ve eğitim uygulamaları konusunda toplumsal farkındalık düzeyinin artıyor olması,
3. Ülkemizde teknolojinin eğitimde aktif bir şekilde kullanılıyor olması,
4. Öğrenci değişim programları ile diğer ülkelerin tecrübe ve imkanlarından artan oranda faydalanma.
5. Çeşitli kamu, kurum ve kuruluşlarınca hazırlanan proje destek programları ile gençlere yönelik faaliyet ve projelerinden özel yetenekli gençlerimizin de faydalanma imkanının mevcut olması.

4.1.4. Tehditler

1. Beyin göçünün durdurulamaması,
2. Özel yetenekli bireylerin eğitiminin maddi kazanç temelli gelişim göstermesi tehlikesi,
3. Gelişmiş ülkelerin eğitim stratejilerindeki değişimleri zamanında uyarlayamamak,
4. Yükseköğretim düzeyinde ülkelerin sunduğu fırsat ve kaynakların çeşitliliği,
5. Tam zamanlı araştırma personelinin azlığı,
6. Genel eğitim seviyesinin yetersizliği.

BÖLÜM V STRATEJİK AMAÇLAR VE HEDEFLER

Bu bölümde Özel Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı çerçevesinde belirlenen stratejik amaçlar ve hedefler ile bu amaç ve hedeflerle ilgili göstergeler ve kurumlar yer almaktadır. Ayrıca, amaç ve hedeflerin kısa, orta ve uzun vade olarak süre boyutları da verilmiştir.

5.1. Eğitim Modelleri ile İlgili Stratejik Amaçlar ve Hedefler

TEMA	AMAÇLAR	HEDEFLER	ALT HEDEFLER	GÖSTERGELER	İLGİLİ KURUM/ BİRİM	KOORDİNE KURUM	SÜRE
TEMA: EĞİTİM MODELLERİ	Stratejik Amaç 1: Özel yeteneklilerin yeteneklerini geliştirmeye yönelik örgün ve yaygın eğitim sistemimiz ile entegre olmuş çeşitli eğitim modelleri uygulamak.	Hedef 1.1: Özel yeteneklilerin özelliklerini belirlemeye yönelik ulusal standart testlerin geliştirilmesi ve doğru, etkili ve verimli şekilde kullanılmasını sağlamak.	Hedef 1.1.1: Özel yeteneklilerin özelliklerini belirlemeye yönelik standart ölçme araçlarının çeşitliliğini artırmak.	Standart ölçme aracı sayısı	(MEB) YEĞİTEK (MEB) TEGM Üniversiteler STK	ASPB	Uzun
			Hedef 1.1.2: Özel yeteneklilerin özelliklerini belirlemeye yönelik standart ölçme araçlarını uygulayacak personel sağlamak.	Eğitime alınan personel sayısı	(MEB) ÖERHGM	ASPB	Orta
			Hedef 1.1.3: Özel yeteneklilerin özelliklerini belirlemeye yönelik standart ölçme sonuçlarını eğitsel tanılama sonuçları ile birlikte kullanmak.	Eğitsel Tanılama Raporu	(MEB) ÖERHGM (MEB) TEGM (MEB) ÖOGM	ASPB	Kısa
			Hedef 1.1.4: Standart ölçme sonuçlarından öğrencilerin özelliklerini belirlemenin yanında yetenek alanının/alanlarının geliştirilmesinde de kullanılmasını sağlamak	Eğitsel Tanılama Raporu Test ve test dışı teknikler	(MEB) ÖERHGM (MEB) TEGM (MEB) ÖOGM	ASPB	Kısa

<p>Hedef 1.2: Okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerin yeteneklerini ortaya koymalarına, belirlemelerine ve geliştirmelerine fırsat tanıyacak esnek ve etkili eğitim uygulamaları oluşturmak.</p>	<p>Hedef 1.2.1: Öğrencilerin öğretim etkinliklerinde ortaya koydukları özel yetenekliliğe ilişkin performans ve ürünlerini kanıta dayalı olarak belirleyecek öğretim etkinlikleri, ölçme değerlendirme yöntem ve araçları oluşturmak ve kullanmak, tanılamaya ilgili ayrı bir birim oluşturmak.</p>	<p>Öğretim etkinlikleri sayısı Gözlem formları sayısı Dereceli puanlama ölçekleri sayısı Tutum ölçekleri sayısı Proje değerlendirme ölçeği sayısı Ürün Seçki Dosyası Tanılama birimi çalışmaları</p>	<p>(MEB) TEGM (MEB) RAM</p>	<p>ASPB</p>	<p>Orta</p>
	<p>Hedef 1.2.2: Eğitsel tanılama ve değerlendirmeye yönelik izleme ve değerlendirme veri tabanı oluşturmak.</p>	<p>Veri tabanı</p>	<p>(MEB) YEĞİTEK (MEB) TEGM (MEB) OÖGM (MEB) MTEGM (MEB) SGB BİGB</p>	<p>ASPB</p>	<p>Orta</p>
	<p>Hedef 1.2.3: Öğrencilerin zenginleştirilmiş ortamlarda farklı öğretim yöntemleri ile uygulanan öğretim etkinlikleri ile yeteneklerini ortaya koymalarını sağlamak.</p>	<p>Farklılaştırılmış eğitim programı sayısı Yetenek geliştirici ortam ve materyal sayısı</p>	<p>(MEB) TTKB (MEB) TEGM TÜBİTAK Üniversiteler Yerel Yönetimler (İl Özel İdare ve/veya belediyeler)</p>	<p>ASPB</p>	<p>Uzun</p>
	<p>Hedef 1.2.4: Okul öncesi ve ilköğretim düzeyinde zenginleştirilmiş eğitim programları içeren farklı modellere fırsat tanımak.</p>	<p>Okul öncesi aile içi eğitim programları Geliştirilecek modeller İlkokul zenginleştirilmiş öğretim programları</p>	<p>(MEB) YEĞİTEK (MEB) TEGM BİLSEM Üniversiteler STK</p>	<p>ASPB</p>	<p>Uzun</p>

			<p>Hedef 1.2.5: Öğrencileri öğretim etkinliklerinde ortaya koydukları performans ve ürünlerine dayalı olarak yetenek alanına/alanlarına yönlendirmek.</p>	5. sınıfta yeteneğine uygun seçmeli ders/derslere katılan öğrenci sayısı	(MEB) YEĞİTEK (MEB) TEGM (MEB) BİGB TÜBİTAK Üniversiteler STK Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü	ASPB	Uzun
			<p>Hedef 1.2.6: Okul öncesinden yüksek öğrenime kadar özel yetenekli öğrencilerin gelişmelerine imkan sağlayacak eğitim programları oluşturmak.</p>	Eğitim programları	(MEB) TTKB (MEB) TEGM TÜBİTAK Üniversiteler Yerel Yönetimler	ASPB	Uzun
			<p>Hedef 1.2.7: Eğitim programlarının farklı sosyo-ekonomik ve kültürel düzeydeki okullarda uygulanmasını sağlayacak tedbirleri almak.</p>	Eğitim Modeli Eğitim Programları	(MEB) TTKB (MEB) TEGM	ASPB	Orta
			<p>Hedef 1.2.8: Eğitim programlarının içeriğini eğitim bölgelerinin özelliklerine göre çeşitlendirmek.</p>	Eğitim Modeli Eğitim Programı	(MEB) TTKB (MEB) TEGM	ASPB	Orta
		özel yetenekli öğrencilerin yetenek alanlarındaki performanslarına dayalı olarak çeşitli eğitim uygulamaları	<p>Hedef 1.3.1: Öğrencilerin yetenek alanına/alanlarına yönelik farklılaştırılmış eğitim programları geliştirmek ve uygulamak.</p>	Zenginleştirme ve Genişletme (destek odaları, atölye çalışmaları) Hızlandırma	(MEB) TTKB (MEB) TEGM TÜBİTAK Üniversiteler Yerel Yönetimler (İl Özel İdare ve/veya belediyeler)	ASPB	Uzun

			Hedef 1.3.2: Farklılaştırılmış eğitim programlarına yönelik etkinlik ve öğretim materyalleri oluşturmak.	Öğretim materyalleri Öğretim etkinlikleri	TEGM BİLSEM TÜBİTAK Üniversiteler	ASPB	Uzun
			Hedef 1.3.3: Özel yetenekli öğrencilerin yetenek alanına/alanlarına uygun okul dışı etkinliklere fırsat tanımak.	BİLSEM Eğitim bölgeleri çalışma atölyeleri, Çocuk Uygulama ve Araştırma Merkezleri, Bilim ve doğa eğitim kampları, gençlik merkezleri, gençlik ve izcilik kampları, ilgili kurum ve kuruluşlarla tematik kamplar	TEGM TÜBİTAK Üniversiteler Yerel yönetimler STK Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü	ASPB	Kısa
			Hedef 1.3.4: Öğrencilerin öğretim etkinliklerinde koydukları performans ve ürünlerini özel yetenekliliğe ilişkin özelliklerini belirleyecek ölçme -değerlendirme yöntem ve araçları geliştirmek ve bunları kullanmak.	Geliştirilen standart testlerin sayısı Okula erken başlayan öğrenci sayısı Sınıf atlayan öğrenci sayısı 5. sınıfta yeteneğine uygun seçmeli ders/derslere katılan öğrenci sayısı	(MEB) YEĞİTEK (MEB) TEGM Üniversiteler STK	ASPB	Uzun
		alanında/alanların da yaratıcılık ve üretkenliklerini ortaya koymalarını	Hedef 1.4.1: Öğrencileri özel yetenek alanında/alanlarında gelişimini sağlayacak programlara yönlendirmek.	Matematik, Fen, Spor, Müzik vb. alanlardaki özel yetenekli öğrencilere yönelik programlar	(MEB) YEĞİTEK (MEB) TEGM (MEB) OÖGM (MEB) MTEGM (MEB) SGB	ASPB	Orta

			<p>Hedef 1.4.2: Öğrencilerin özel yetenek alanında/alanlarında uzmanlaşmasını sağlayacak çeşitlendirilmiş eğitim uygulamaları sağlamak.</p>	Alanında ürün ortaya koyma, Proje üretme	(MEB) BİGB Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü	ASPB	Orta
			<p>Hedef 1.4.3: Öğrencilerin özel yetenek alanında/alanlarında öğrenme hızlarına bağlı olarak bireysel ilerlemelerini sağlamak.</p>	Hızlandırma (üst sınıflardan ders alma, sınıf atlama, üniversiteden ders alma) Uzaktan eğitim		ASPB	Orta
		<p>Hedef 1.5: Özel yetenekli öğrencilerin tüm eğitim sürecini, tüm eğitim düzeylerinde takip altına alarak, yeteneklerinin geliştirilmesinin sürekliliğini sağlamak.</p>	<p>Hedef 1.5.1: Özel yetenekli bireyin örgün (okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise) ve hayat boyu eğitim süreci içerisinde değerlendirilmesi</p>	İzleme ve Değerlendirme	(MEB) TEGM (MEB) OÖGM (MEB) MTEGM (MEB) SGB (MEB) BİGB Üniversiteler Gençlik ve Spor Bakanlığı	ASPB	Uzun

		Hedef 1.6: Özel yetenekli bireylerin eğitiminde çoklu eğitim modellerinin yanında, hayat boyu destek alabilecekleri kurumsal yapılar oluşturmak.	Hedef 1.6.1: Özel yetenekli bireylerin gelişimindeki hizmetlerin sürekliliğini sağlayacak tedbirlerin alınması	Örgün eğitim sonrası eğitsel kurumların sayısı Örgün eğitim sonrası eğitim ortamlarına katılan birey sayısı	(MEB) HBÖGM BİLSEM'ler Halk Eğitim Merkezleri Üniversiteler (Sürekli Eğitim Merkezleri) STK Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri Gençlik Merkezleri	ASPB	Uzun
--	--	---	---	--	--	------	------

5.2. İnsan Kaynakları ile İlgili Stratejik Amaçlar ve Hedefler

TEMA	AMAÇLAR	HEDEFLER	ALT HEDEFLER	GÖSTERGELER	İLGİLİ KURUM/BİRİM	KOORDİNE KURUM	SÜRE
TEMA: İNSAN KAYNAKLARI	Stratejik Amaç 2: Özel yeteneklilerin eğitimini, çeşitli eğitim modellerinde etkili ve verimli şekilde planlayacak ve yürütecek personel yetiştirmek.	Hedef 2.1: Tüm paydaşların özel yetenekli bireylerin eğitimi konusunda bilgi ve becerilerini geliştirmek.	Hedef 2.1.1: Eğitimin tüm kademelerinde görevli öğretmen, koordinatör öğretmen, yönetici ve deneticilerin özel yetenekli bireylerin eğitimi ve öğretimi konularında bilgilerini arttırmak ve becerilerini geliştirmek.	Öğretmenlere, koordinatör öğretmenlere, yöneticilere ve deneticilere yönelik hizmetiçi eğitim ve uzaktan eğitim programları sayısı	(MEB) TTKB (MEB) TEGM (MEB) HBÖGM (MEB) ÖYGGM (MEB) YEĞİTEK (MEB) İKGM TÜBİTAK Üniversiteler Yerel Yönetimler (İl Özel İdare ve/veya belediyeler)	ASPB	Uzun
			Hedef 2.1.2: Aileleri, özel yetenekli bireylerin özellikleri ve eğitimi konusunda bilgilendirerek özel yeteneklilerin eğitiminde aktif rol almalarını sağlamak.	Ailelere yönelik uzaktan eğitim programları sayısı Seminerler, konferanslar, çalıştaylar, paneller ve kongreler	(MEB) HBÖGM (MEB) YEĞİTEK (MEB) BİGB Sağlık Bakanlığı Yerel Yönetimler STK	ASPB	Uzun
			Hedef 2.1.3: Ortaöğretim düzeyindeki özel yetenekli öğrencilere yönelik mentorluk uygulamalarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak.	Mentör Eğitim Programı Uygulama Ölçütleri	(MEB) OÖGM TÜBİTAK Üniversiteler STK Meslek Odaları	ASPB	Uzun

			Hedef 2.1.4: Özel yeteneklilerin eğitimi ile ilgili üniversitelerle iş birliği yapmak.	Tezli ve tezsiz lisansüstü program sayıları Çift dal/ yan dal programları Özel Yetenekliler Programı Yurt dışına öğretmen/akademisyen gönderme Akademisyen desteği	(MEB) OÖGM YÖK Üniversite	ASPB	Uzun
--	--	--	---	--	---------------------------------	------	------

5.3. Yaygınlaştırılabilirlik ve Sürdürülebilirlik ile İlgili Stratejik Amaçlar ve Hedefler

TEMA	AMAÇLAR	HEDEFLER	ALT HEDEFLER	GÖSTERGELER	İLGİLİ KURUM/BİRİM	KOORDİNE KURUM	SÜRE
TEMA: YAYGINLAŞTIRILABİLİRLİK ve SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	Stratejik Amaç 3: Ülke genelinde özel yetenekli bireylere yönelik çeşitli eğitim politika ve uygulamalarını yaygınlaştırmak ve sürekli hale getirmek.	Hedef 3.1. Ülkemizdeki özel yetenekli bireylere ihtiyaç duydukları örgün ve yaygın eğitimi sağlamak.	Hedef 3.1.1: Okul öncesi ve ilköğretim düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını örgün eğitim içerisinde karşılamak	Hazırlanan Eğitim Programları	(MEB) TTKB (MEB) TEGM TÜBİTAK Üniversiteler	ASPB	Uzun
			Hedef 3.1.2: Ortaokul ve lise düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını örgün ve/veya yaygın eğitim içerisinde karşılamak	Eğitim Programları Alan Gezileri Atölye Çalışmaları Uzaktan Eğitim Bilim ve Doğa Eğitim Kampları, Tematik Kamplar Gençlik ve İzcilik Kampları	(MEB) HBÖGM (MEB) OÖGM (MEB) TEGM (MEB) YEĞİTEK TÜBİTAK Üniversiteler Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri Gençlik Merkezleri	ASPB	Uzun

		Hedef 3.2: Özel yetenekli bireylere sunulan eğitim hizmetlerini bilgi ve iletişim teknolojileri ile desteklemek.	Hedef 3.2.1: Özel yeteneklilerin eğitimi ile ilgili paydaşların ihtiyaçlarına cevap verecek bilgi ve iletişimi sağlayacak teknolojik ortamlar sağlamak.	FATİH Projesi (EBA)	(MEB) TEGM (MEB) OÖGM (MEB) MTEGM (MEB) HBÖGM (MEB) YEGİTEK TÜBİTAK Üniversiteler	ASPB	Orta	
	Hedef 3.3: Ülkemizdeki kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla özel yeteneklilerin eğitimi alanında işbirliği sağlamak.	Hedef 3.3.1: Kamu kurum ve kuruluşlarının özel yeteneklilerin eğitimine ilişkin gerekli uygulamaları yapmalarını, toplumsal kültür ve farkındalığı yaygınlaştırmayı sağlamak.	Hedef 3.3.2: Özel yeteneklilerin özel işletme ve tüzel kuruluşlardaki örnek uygulama ve öğrenme ortamlarından yararlanmasını sağlamak.	Hedef 3.3.3: Kamu ve özel kurum ve kuruluşlarda alanında uzman seçkin kişilerle mentörlük uygulamaları yapmak.	Protokoller Bilgilendirme etkinlikleri	Kamu kurum ve kuruluşları	ASPB	Uzun
			Protokoller Alan Gezileri Atölye Çalışması	Fabrikalar İşletmeler Tüzel kuruluşlar Üniversiteler	ASPB	Kısa		
			Protokoller Mentör sayıları	Kamu kurum ve kuruluşları Özel ve tüzel işletmeler	ASPB	Kısa		

			Hedef 3.3.4: Özel yetenekliler konusunda toplumsal farkındalığı arttırmak.	Görsel ve İşitsel Ürünler Bilimsel Etkinlikler Kurs ve Seminerler	(MEB) HBÖGM TÜBİTAK Kamu kurum ve kuruluşları Üniversiteler Yerel Yönetimler (İl Özel İdare ve/veya belediyeler) Yazılı ve görsel medya	ASPB	Uzun
	Hedef 3.4: Özel yetenekli bireylere sunulan hizmetlerin standardını ve sürdürülebilirliğini sağlamak.		Hedef 3.4.1: Oluşturulan model, alınan karar ve yapılan planlamaları gerçekleştirmek için yasal düzenlemeler yapmak ve uygulamak.	Mevzuat	(MEB) Hukuk Müşavirliği	ASPB	Orta
			Hedef 3.4.2: Özel yeteneklilere yönelik belirlenen strateji ve uygulamalara ilişkin dönütler olarak strateji ve uygulama planını geliştirmek.	Revize edilmiş strateji ve uygulama planı	(MEB) TEGM (MEB) OÖGM	ASPB	Kısa
	Hedef 3.5: Özel yetenekli bireylere sunulan hizmetlerin standardını ve sürdürülebilirliğini sağlamak.		Hedef 3.5.1: Özel yeteneklilerin eğitimi ile ilgili paydaşlar arasında koordinasyon ve işbirliğine katkı sağlamak.	Yapılan protokol sayısı	Tüm paydaşlar	ASPB	Kısa

			Hedef 3.5.2: Özel yeteneklilerin eğitimine yönelik ulusal standartların belirlenmesine katkı sağlamak.	Modellere ilişkin standartlar Programlama standartları Ölçme değerlendirme standartları	(MEB) SGB TÜBİTAK Üniversiteler	ASPB	Orta
			Hedef 3.5.3: Özel yeteneklilerin eğitimine yönelik yeni model ve programlar geliştirilmesine katkı sağlamak.	Model sayısı Program sayısı	(MEB) TTKB (MEB) YEĞİTEK TÜBİTAK Üniversiteler	ASPB	Uzun
			Hedef 3.5.4: Özel yeteneklilere yönelik farklılaştırılmış eğitim programlarının uygulanması için etkinlik ve materyal geliştirilmesine katkı sağlamak.	Etkinlik sayısı Materyal sayısı	(MEB) TEGM (MEB) OÖGM (MEB) YEĞİTEK BİLSEM TÜBİTAK Üniversiteler	ASPB	Uzun
			Hedef 3.5.5: Özel yeteneklilere yönelik toplanan verilerin analizlerini yaparak tavsiyelerde bulunmak.	Veri toplama aracı sayısı Rapor sayısı	(MEB) SGB	ASPB	Uzun
			Hedef 3.5.6: Ülkemizde özel yeteneklilerin eğitimi alanında uygulanan farklı modellerle ilgili rapor hazırlayarak tavsiyelerde bulunmak.	Rapor sayısı	(MEB) ÖERHGM Üniversiteler STK	ASPB	Orta
			Hedef 3.5.7: Özel yeteneklilerin eğitimine ilişkin araştırma-geliştirme faaliyetlerini destekleyerek yürütülmesine katkı sağlamak.	Araştırma Sayısı AR-GE birimi	(MEB) TEGM (MEB) YEĞİTEK Üniversiteler STK	ASPB	Uzun

			Hedef 3.5.8: Özel yetenekli bireylerin hayat boyu izlenmesini sağlayacak mekanizmanın oluşturulmasına katkı sağlamak.	İzleme ve Değerlendirme	(MEB) ÖERHGM Üniversiteler STK Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü	ASPB	Uzun
--	--	--	--	-------------------------	--	------	------

KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ASPB	: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
BİGB	: Bilgi İşlem Grup Başkanlığı
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezi
HBÖGM	: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
İKGM	: İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü
MTEGM	: Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
ÖERHGM	: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
OÖGM	: Orta Öğretim Genel Müdürlüğü
ÖYGGM	: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
RAM	: Rehberlik Araştırma Merkezi
SGB	: Strateji Geliştirme Başkanlığı
STK	: Sivil toplum Kuruluşu
TTKB	: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
TEGM	: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Kurumu
YEĞİTEK	: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

SÜRE:

Kısa	: 1 – 2 Yıl
Orta	: 3 – 4 Yıl
Uzun	: 5 Yıl ve daha uzun süreli